

Lavastus- ja pukusuunnittelijat ry

VUOSIKERTOMUS 2020

Lavastus- ja pukusuunnittelijat ry (LP) on toiminut 76 vuotta (vuodesta 1943) valtakunnallisena lavastajien ja pukusuunnittelijoiden (skenografien) ammattijärjestönä ja edunvalvojana sekä kulttuurijärjestönä. <https://www.teme.fi/fi/lp/>

LP on Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton (Teme) jäsen. Yhdessä Temen ja sen jäsenjärjestöjen kanssa LP osallistuu ammatilliseen ja kulttuuripoliittiseen keskusteluun ja vaikuttamiseen.

Toimintavuoden aikana Temessä ja sen jäsenjärjestöissä jatkui ammattiyhdistys- ja kulttuuripoliittinen keskustelu yhteisistä arvoista ja tavoitteista sekä toimintastrategioista. LP keskittyi toiminnassaan lavastus- ja pukusuunnittelijoiden ammatin arvostuksen ja näkyvyyden lisäämiseen.

JÄSENISTÖ

Jäsenmäärä oli vuoden lopussa 281 henkilöä. Heistä oli työikäisiä varsinaisia jäseniä oli 182. Oppilasjäseniä oli 34, eläkeläisiä 60, kunniajäseniä 3 ja yrittäjäjäseniä 2. Kunniajäsenet ovat Liisi Tandefelt, Vappu Nummela ja Paul Suominen.

Lavastussuunnittelijoita on 147 ja pukusuunnittelijoita 110. Osa käyttää nimikettä skenografi. LP:n hallitus muisti 90 vuotta täyttävää Paul Rafael Suomista lähettämällä tekstin kunniajäsen Suomisen mittavasta urasta Helsingin sanomiin. Kirjoitusta ei julkaistu.

KUVITeltu TODELLISUUS

Kuviteltu todellisuus -näyttely on visuaalisesti komea verkkonäyttely osoitteessa: <https://kuviteltutodellisuus.fi>. Se nostaa esiin lavastus- ja pukusuunnittelijoita ammatilaisina sekä heidän työtään. Sivustoa markkinoidaan näyttelynä sekä mahdollisena rekrytointisivustona, sillä liiton suunnittelijajäsenet ovat pääasiassa freelancereita ja työllistymisen haasteellista.

Kuviteltu todellisuus on toistaiseksi pysyvä. Sivustoa päivitettiin ja se käännettiin englanniksi toimintavuonna. Lisää jäseniä tuli mukaan sivustolle. Mukana on nyt 82 jäsentä (30 % jäsenistöstä).

Jokainen LP:n jäsen sai osallistua näyttelyyn tai päivittää sivujensa sisältöä. Näyttelyssä voi julkaista 10 kuvaa ja/tai 3 videota töistään per jäsen. Lisäksi kukin jäsen kirjoittaa itsestään esittelytekstin.

Näyttelyn avajaiset olivat Tampereen teatterikesässä järjestetyissä LP:n 75-vuotisjuhlissa 2018. Kuviteltu todellisuus sai vuonna 2020 apurahoja näyttelyn kehittämiseen Koulutusrahasto Kouralta ja Temeltä. Verkkonäyttelytyöryhmään kuuluivat Kirsi Manninen, Minna Kauhanen, Malla Helander ja Minna Santakari.

KREDIITIT KUNTOON

LP lähetti laajalla jakelulla teattereille ja elokuvatuotantoyhtiöille kirjeen, jossa muistutettiin tekijänoikeuksien kunnioittamisesta otsikolla Krediitit kuntoon:

“Lavastus- ja pukusuunnittelijat suorittavat Aalto-yliopistossa taiteen maisterin tutkinnon kuten esim. ohjaajat, käsikirjoittajat ja kuvaajat. Lavastussuunnittelijoilla ja pukusuunnittelijoilla on keskeinen rooli elokuvan maailman luomisessa yhdessä muiden taiteellisesti vastaavien suunnittelijoiden (HODit/Head of Department) kanssa. Emme näe syytä, miksi eri ammattialueet asetettaisiin tiedotuksessa eriarvoiseen asemaan jättämällä osa taiteellisesti vastuullisista tekijöistä mainitsematta.

Muistutamme siis, että lavastus- ja pukusuunnittelijat tulee mainita elokuvien työryhmäesittelyissä ja alan toimijoiden tiedotuksessa festivaaleilla, painotuotteissa ja verkkosivuilla.

Lavastussuunnittelusta vastaava ammattilainen voidaan kreditoida seuraavasti: Lavastussuunnittelija, lavastaja, Production Designer, Art Director. Pukusuunnittelusta vastaavan nimike on pukusuunnittelija tai Costume Designer.”

MATALAHIILIHANKE

LP on kiinnostunut Matalahiilihanke -hankkeesta. Esittävän taiteen alalla käynnistyi vuoden 2020 lopulla Matalahiilihanke, jonka tavoite on lisätä lavastusten ja puvustusten kierrätystä, uusiokäyttöä esittävän taiteen alalla. hankkeesta lisää: <https://www.teme.fi/fi/meteli/panu-sirkia-hiilijalanjalki/>.

PALKINNOT

LP:n ja SVÄV:n (Suomen valo-, ääni- ja videosuunnittelijat ry) kanssa yhteistyö on tiivistynyt. SVÄV on jakanut Valo-, Ääni- ja Video-Säde-palkintoja vuosia. LP alkoi jakaa Säde-palkintoja SVÄV:n rinnalla. <https://sadepalkinto.wordpress.com>

LP jakoi ensimmäiset Lavastussäde- ja Pukusäde -palkinnot Thalia-juhlassa 2020. Säde-palkinnot jaetaan jäsenten ehdotusten perusteella edellisen vuoden vaikuttavasta taiteellisesta suunnittelutyöstä.

Lavastus- ja pukusuunnittelijat ry on jakanut Säde-palkinnon lisäksi Illusion- ja Vuoden suunnittelijapalkintoja.

Illusion-palkinto on myönnetty vuodesta 2010 alkaen teatterialan suunnittelijalle. Vuoden suunnittelijapalkinto on puolestaan jaettu 2014-2018 elokuva- ja tv-alan ammattilaisille Kotimaisen elokuvan viikon päätösjuhlassa. LP:n hallitus päätti 2020 yhdistää elokuva- ja tv-alan suunnittelijapalkinto Illusion-palkintoon. Palkinto jaetaan vuosittain LP:n pikkujoulujen yhteydessä elokuva- ja tv-alan suunnittelijoille.

KOULUTUKSET

Koronan takia koulutustoimintaa ja jäsentapaamisia ei järjestetty. Yksi jäsentapaaminen järjestettiin pikkujoulun merkeissä zoomissa joulukuussa, mutta jäseniä ei hallituksen ulkopuolelta osallistunut.

JÄRJESTÖYHTEISTYÖ JA KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Temen ja sen jäsenjärjestöjen kanssa tehdyn yhteistyön lisäksi LP osallistui ja teki yhteistyötä seuraavien organisaatioiden kanssa:

- Kopiosto/ Avek
- Koura, Radio- ja TV-opetuksen kehittämisrahasto
- Suomen OISTAT keskus ry (OISTAT on kansainvälinen teatteriskenografien, -arkkitehtien ja – teknisten yhteisjärjestö, johon tällä hetkellä kuuluu 37 maan kansallista OISTAT-keskusta)
- Artscenico, eurooppalaisten AV-alan lavastajien ja pukusuunnittelijoiden yhteisjärjestö

Skenografien, teatteriarkkitehtien ja teatteriteknisten yhteistyötä kansainvälisellä tasolla hoitaa OISTAT. Kansallisella tasolla toimii Suomen OISTAT-keskus, jonka henkilöjäseninä useat liittomme jäsenet ovat. Lavastus- ja pukusuunnittelijat ry on Suomen OISTAT-keskuksen kannatusjäsen ja yhteistyökumppani. Suomen Oistat-keskus ry:n hallituksessa vaikuttaa LP:n hallituksen pj. Kirsi Manninen

Yhteydet UNI-MEI:hin (Union Network International) ja EuroMEI:hin (UNI-MEIn Euroopan alueorganisaatio) tapahtuivat Temen kautta. MEIn pohjoismaiset jäsenet muodostavat yhteisen ryhmän.

Lavastus- ja pukusuunnittelijat pitävät yllä yhteistyösuhteita Eurooppalaisiin AV-alan kollegoihin Artscenicon, <https://www.artscenico.com> kautta. LP:n hallituksen puheenjohtaja Kirsi Manninen on Artscenicon johtokunnan jäsen ja osallistui kevätkokoukseen lukuisiin Artscenicon kehittämiskokouksiin Zoomin välityksellä keväällä, sekä syksyllä 2020 vuosikokoukseen Zoomin välityksellä. Covid-19 pandemian takia Kööpenhaminassa järjestettäväksi suunniteltu vuosikokous siirrettiin syksyille 2021 ja siten Artscenicon johtokunta jatkaa vanhoilla jäsenillä. Lavastus- ja pukusuunnittelijat ry on Artscenicon jäsen ja yhteistyökumppani.

VUOSIKOKOUS JA HALLITUS

Järjestön ylin päättävä elin on kerran vuodessa kokoontuva vuosikokous, jossa jokaisella varsinaisella järjestön jäsenellä on äänioikeus. Vuosikokous valitsee puheenjohtajan ja hallituksen.

Vuosikokous pidettiin 23.5.2020 zoomissa. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat.

Puheenjohtaja Kirsi Manninen jatkoi 2-vuotiskautta toisen vuoden.

Hallitukseen valittiin varsinaisina jäseninä Päivi Kettunen, Sanja Kangas, Karmo Mende ja Aili Ojalo. Varajäseniksi valittiin Anne Karttunen ja Tinja Salmi.

Toisen vuoden hallituksen varsinaisina jäseninä jatkavat Malla Helander, Markku Hernetkoski, Minna Santakari ja Paula Varis.

Hallitus kokoontui 7 kertaa toimintavuonna, maaliskuusta 2020 lähtien kokoukset tapahtuivat Zoomissa. Uusi hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan 3.6. 2020 varapuheenjohtajiksi Malla Helanderin ja Minna Santakarin.

Työryhmät nimettiin myös:

- Kuviteltu todellisuus -työryhmä: Kirsi Manninen, Minna Kauhanen, Malla Helander ja Minna Santakari.
- Elokuva -ja mediatyöryhmä: Minna Santakari, Päivi Kettunen ja Sanja Kangas.
- Teatterityöryhmä: Karmo Mende, Paula Varis, Aili Ojalo ja Markku Hernetkoski.
- Koulutustyöryhmä (kurssien järjestämistä jäsenille): Anne Karttunen ja Kirsi Manninen.
- Viestintä- ja julkisuustyöryhmä (kuten LP-face, #insta ym): Kirsi Manninen, Tinja Salmi ja Paula Varis.
- Palkintotyöryhmä: Markku Hernetkoski, Sanja Kangas, Karmo Mende ja Malla Helander.
- Kansainvälinen toiminta (Artscenico, World Stage Design 2021): Kirsi Manninen ja Minna Santakari.

EDUNVALVONTA JA TEKIJÄNOIKEUDET

LP neuvottelee jäsenkuntaansa koskevista työehtosopimuksista yhdessä Temen kanssa. Keskeiset työehtosopimukset ovat: Teatterialan työehtosopimus, Yleisradion työehtosopimukset ja Elokuva- ja tv-tuotantoja koskeva työehtosopimus. Teme vastaa työehtosopimusten neuvottelemisesta ja jäsenten työehtoneuvonnasta.

Temen luottamusmiehiä on kattavasti ammattiteattereissa ja joitakin elokuva- ja tv-tuotantoyhtiöissä.

Tekijänoikeudet olivat vahvasti esillä koko toimintavuoden ajan ja niissä tehtiin yhteistyötä Temen ja jäsenjärjestöistä erityisesti Suomen elokuva- ja mediatyöntekijöiden SET ry:n kanssa. LP ja SET vaativat yhdessä Kopioston av-korvausten henkilökohtaisten tekijänoikeuskertomen nostamista leikkaajan ja äänisuunnittelijan kohdalla:

”Suomen elokuva- ja mediatyöntekijät ry (SET) ja Lavastus- ja pukusuunnittelijat ry (LP) esittävät yhdessä seuraavia muutoksia av-tilitysten ryhmäjako-osuuksiin:

Emme esitä muutoksia ohjelmatyyppeiden tekijänoikeuskertoimiin. Esitämme, että av-puolen tilitysperiaatteita tarkastellaan kokonaisuutena siten, että se on kaikille tekijäryhmille mahdollisimman oikeudenmukainen.

Ohjaajalla ja käsikirjoittajalla on ansaitusti korkeammat ryhmäjako-osuudet, sillä heidän työpanoksensa on keskeinen kaikissa ohjelmatyypeissä, erityisesti fiktion ja draaman parissa. Emme hyväksy, että kuvaajien, leikkaajien, lavastajien, pukusuunnittelijoiden ja äänisuunnittelijoiden ennestään hyvin pieniä ryhmäjako-osuuksia leikattaisiin.

SET ja LP ehdottavat yhdessä seuraavia muutoksia ryhmäjako-osuuksiin:

1. Äänisuunnittelulta poistetaan sulut ohjelmatyypeissä Muu fiktio (ELK, ELO) sekä Dokumenttielokuvat (DOK). Osuus on 2 % (ELK, ELO, DOK).
2. Leikkaukselta poistetaan sulkeet ohjelmatyypissä Sketsiohjelmat ja päivittäissarjat (SDR). Osuus on 2% (SDR).”

Toissijaisten oikeuksien yhteisvalvonta toteutetaan Kopiostossa joko valtakirjojen tai lakiin perustuvien sopimuslisenssien perusteella. Kopiostossa Temen toiminta keskittyy av-jaostoon. Kopioston kautta tilitetään myös hyvitysmaksun tuotto. Osa hyvitysmaksun tuotosta ohjataan tekijöiden yhteiseen käyttöön AVEKin kautta tuotanto- ja koulutustukena. Temen toiminnajohtaja Karola Baran on Kopioston hallituksessa.

TALOUS, TIEDOTUS JA HALLINTO

LP:n talous perustuu jäsenmaksutuottoihin. Tarkempi talouden vuosikertomus löytyy tilinpäätöksestä.

Liiton taloutta ja kirjanpitoa hoiti Sanna Wälläri. Tilintarkastajana toimi KHT Lotta Kauppila.

Pääasiallinen tiedotuskanava oli sähköinen viikkotiedote, joka lähetettiin koko jäsenistölle kerran viikossa. Lisäksi lähetettiin LP:n jäsenille kohdennettuja sähköposteja ajankohtaisista asioista tai tapahtumista. Facebook-ryhmä on ollut myös olennainen osa tiedotusta.

Temen hallitus valitaan vuodeksi kerrallaan. Hallituksen puheenjohtajana toimi Atro Kahiluoto. Hallituksen jäseniä olivat LP:stä puheenjohtaja Kirsi Manninen ja Minna Santakari.

Temen toimisto on myös LP:n toimisto ja se sijaitsee Helsingin keskustassa Hietaniemenkatu 2. Hallituksen yhteyshenkilö on Temen tiedottaja Anne Saveljeff. LP:n palveluksessa ovat Temen toiminnanjohtaja Karola Baran, jäsensihteeri Tanja Tiukkanen, työehtoasiantuntijat Sami Hiltunen, Marika Väisänen ja Anu Suoranta sekä talouspääällikkö Sanna Wälläri ja Temen lakimiestiimi.

Lavastus- ja pukusuunnittelijat ry:n hallitus